

05.08.2026 № 08-12/2878/2-26

Прем'єр-міністрові України
Сергію КОРЕЦЬКОМУ

Вельмишановний пане Прем'єр-міністре!

Засвідчую Вам свою повагу та щиро вітаю з призначенням на посаду Прем'єр-міністра України. Бажаю успіхів у реалізації пріоритетних для країни урядових рішень.

Одним із перших регіонів, які Ви відвідали після призначення, стала прифронтowa Сумщина. Це свідчить про увагу Уряду до потреб прифронтових територій та готовність безпосередньо працювати з викликами, які постають перед нашими громадами.

Сьогодні саме прифронтові території найбільше відчують наслідки повномасштабної війни. Щоденні обстріли, руйнування житлової, транспортної та енергетичної інфраструктури, відтік населення і бізнесу, нестача трудових ресурсів, значне навантаження на місцеві бюджети, системи освіти, охорони здоров'я та соціального захисту потребують комплексних державних рішень, спрямованих на збереження людей, підтримку економіки та забезпечення стійкості громад.

Асоціація прифронтових міст та громад, яка об'єднує понад 300 територіальних громад із 11 областей України, підготувала пакет законодавчих і бюджетних ініціатив, сформований на основі практичного досвіду громад, які щодня працюють в умовах воєнних загроз. Запропоновані ініціативи є результатом узагальнення потреб прифронтових територій та спрямовані на формування комплексної державної політики щодо їх підтримки.

До листа додаємо перелік законодавчих і бюджетних ініціатив, які охоплюють питання розвитку економіки та підтримки бізнесу, захисту працівників прифронтових територій, нової державної політики щодо внутрішньо переміщених осіб, удосконалення міжбюджетних відносин, розвитку освіти, медицини та соціальної сфери, ветеранської політики, безпеки, відновлення територій, поводження з відходами руйнувань, а також підвищення соціальних стандартів і підтримки населення.

Загалом документ містить 130 законодавчих і бюджетних пропозицій, підготовлених на основі напрацювань органів місцевого самоврядування та членів Правління Асоціації.

Просимо розглянути запропоновані ініціативи та доручити відповідним центральним органам виконавчої влади опрацювати їх із метою врахування під час підготовки проєктів законів, актів Кабінету Міністрів України, формування

41-
0816

Державного бюджету України на 2027 рік та інших рішень, спрямованих на підтримку прифронтових територій.

Асоціація прифронтових міст та громад готова долучитися до подальшого опрацювання запропонованих ініціатив, брати участь у роботі профільних міжвідомчих робочих груп, надавати експертні пропозиції та практичний досвід громад для вироблення ефективної державної політики.

Розраховуємо на конструктивну співпрацю між Урядом України та Асоціацією прифронтових міст та громад. Переконані, що об'єднання зусиль державної влади й органів місцевого самоврядування дозволить сформувати дієву систему підтримки прифронтових територій, зміцнити їхню стійкість, зберегти людський потенціал і створити умови для їхнього сталого відновлення та розвитку.

Додаток: на 12 арк.

З повагою

Харківський міський голова,
Голова Асоціації прифронтових
міст та громад

Ігор ТЕРЕХОВ

ЗАКОНОДАВЧІ ІНІЦІАТИВИ

Асоціації прифронтових міст та громад щодо підтримки людей, бізнесу і територіальних громад на прифронтових територіях

I. Підтримка економіки та бізнесу на прифронтових територіях

1. Зниження ставки податку на прибуток підприємств до 9 %. Встановити на період дії воєнного стану та протягом двох років після його припинення або скасування ставку податку на прибуток у розмірі 9 % для підприємств, які здійснюють діяльність на територіях можливих або активних бойових дій.

2. Прив'язка податкової пільги до підтримки місцевих бюджетів. Право на застосування ставки податку на прибуток у розмірі 9 % надати підприємствам, у яких не менше 90 % сплачених місцевих податків зараховується до бюджетів територіальних громад, розташованих на прифронтових територіях.

3. Розширення кредитного мораторію для підприємств. Поширити особливий порядок виконання зобов'язань за кредитами, позиками та договорами фінансового лізингу на ширше коло підприємств, майно або виробничі потужності яких пошкоджені, знищені, втрачені чи недоступні через бойові дії або окупацію.

4. Збільшення граничного доходу для застосування кредитного мораторію. Підвищити граничний річний дохід підприємства, яке може скористатися відповідним механізмом, із 50 до 100 млн євро.

5. Зменшення необхідної частки пошкодженого або недоступного майна. Знизити мінімальну частку пошкодженого, знищеного, втраченого або недоступного заставного майна у загальній вартості забезпечення з 50 % до 30 %.

6. Скасування вимоги щодо обов'язкового падіння доходів. Виключити умову, за якою підприємство може скористатися кредитним мораторієм лише за умови скорочення його доходу до 75 % або менше від рівня 2021 року.

7. Розширення переліку майна, щодо якого застосовується кредитний мораторій. Поширити відповідний механізм на нерухомість, обладнання, транспортні засоби, виробничі потужності та інше майно, розташоване на територіях активних бойових дій або тимчасової окупації.

8. Розстрочення оплати об'єктів державної та комунальної власності. Надати покупцям об'єктів приватизації, розташованих на прифронтових і деокупованих територіях, можливість сплачувати їхню вартість частинами протягом строку до п'яти років.

9. Новий порядок повторного продажу об'єктів великої приватизації. Дозволити проведення повторних аукціонів зі зниженням стартової ціни, якщо два попередні аукціони з продажу об'єкта не відбулися.

10. Розширення територій, на яких діють особливі умови приватизації. Поширити спеціальний порядок приватизації не лише на території активних

бойових дій, а й на території можливих бойових дій та деокуповані території, які перебували в тимчасовій окупації п'ять і більше місяців.

11. Страхування воєнних ризиків для бізнесу. Збільшити фінансування державних програм страхування та компенсації воєнних ризиків для підприємств, які працюють або інвестують у прифронтові території.

12. Розширення доступу прифронтового бізнесу до кредитування. Передбачити окремі програми пільгового кредитування, державних гарантій і компенсації відсоткових ставок для підприємств прифронтових громад.

13. Підтримка малого і середнього бізнесу. Запровадити окремі фінансові інструменти для збереження та відновлення малого і середнього підприємництва, яке забезпечує зайнятість населення та надання базових послуг у громадах.

14. Підтримка експортно орієнтованих підприємств. Передбачити спеціальні програми страхування, кредитування та гарантування для підприємств прифронтових територій, які виробляють продукцію на експорт.

15. Пріоритетна підтримка критично важливих виробництв. Надати пріоритет у державних програмах підприємствам, які забезпечують громади продуктами харчування, ліками, енергетичним обладнанням, будівельними матеріалами та іншою критично важливою продукцією.

16. Недопущення посилення податкового навантаження на малий бізнес. Не запроваджувати нових податків і зборів для фізичних осіб – підприємців та малого бізнесу до завершення воєнного стану.

17. Детінізація економіки без додаткового тиску на сумлінний бізнес. Зосередити заходи детінізації на боротьбі з контрабандою, нелегальними ринками, ухиленням від оподаткування та зловживаннями у великих масштабах, не збільшуючи адміністративного навантаження на легальний малий і середній бізнес.

18. Визнання критично важливими фізичних осіб – підприємців. Внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 року № 76, передбачивши можливість визначення критично важливими не лише підприємств, установ та організацій, а й фізичних осіб – підприємців, які здійснюють діяльність на загальній системі оподаткування та відповідають установленим державою критеріям. Таке право має надаватися ФОП, які забезпечують значну кількість офіційних робочих місць, сумлінно сплачують податки та єдиний соціальний внесок, не мають заборгованості перед бюджетом і здійснюють діяльність, важливу для функціонування економіки, життєдіяльності населення або потреб держави. Під час визначення критично важливих суб'єктів господарювання основним критерієм має бути реальний внесок у забезпечення економічної стійкості держави, а не організаційно-правова форма ведення діяльності. Запровадження такого механізму сприятиме збереженню робочих місць, стабільності податкових надходжень, безперервності роботи суспільно важливих суб'єктів господарювання та підвищенню стійкості економіки в умовах воєнного стану.

II. Захист працівників прифронтових територій

19. Розширення права на одноразову грошову допомогу. Поширити право на державну одноразову допомогу у разі поранення, каліцтва, контузії, захворювання, інвалідності або загибелі на всіх працівників, які працюють на територіях можливих та активних бойових дій.

20. Виплата допомоги незалежно від категорії роботодавця. Усунути нерівність, за якої державний захист поширюється переважно на працівників критичної інфраструктури, державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, але не охоплює інших людей, які працюють у таких самих небезпечних умовах.

21. Допомога членам сімей загиблих працівників. Закріпити право членів сім'ї на державну виплату у разі загибелі або смерті працівника внаслідок бойових дій на прифронтовій території.

22. Захист працівника незалежно від моменту настання події. Для працівників прифронтових територій передбачити можливість отримання допомоги незалежно від того, чи сталося поранення або інше ушкодження безпосередньо під час виконання трудових обов'язків, якщо воно пов'язане з перебуванням на відповідній території.

23. Запровадження спеціального статусу працівника прифронтової території. Встановити статус «учасника забезпечення життєдіяльності населення, функціонування держави та критичної інфраструктури на територіях активних бойових дій».

24. Визначення переліку професій і видів діяльності. Затвердити перелік працівників, які можуть отримувати спеціальний статус, зокрема працівників комунальних служб, енергетики, медицини, освіти, транспорту, соціальної сфери, зв'язку, торгівлі та інших критично важливих напрямів.

25. Надання статусу за фактичне виконання роботи. Підставою для отримання статусу має бути фактичне особисте виконання роботи на території активних бойових дій, а не лише посада, форма власності установи чи належність підприємства до критичної інфраструктури.

26. Спеціальний строковий трудовий контракт. Запровадити особливу форму контракту для роботи на територіях активних бойових дій із чітко визначеними строками, умовами оплати, страхування, проживання, ротації та соціального захисту.

27. Обов'язкова надбавка за ризик. Встановити гарантовану доплату до заробітної плати за роботу в умовах постійної або безпосередньої загрози життю і здоров'ю.

28. Окреме державне фінансування надбавок. Передбачити в державному бюджеті окремий ресурс на виплату надбавок працівникам бюджетних, комунальних та інших критично важливих установ прифронтових територій.

29. Обов'язкове страхування життя і здоров'я. Запровадити обов'язкове страхування життя, здоров'я та ризику втрати працездатності працівників, які виконують роботу на територіях активних бойових дій.

30. Страхування за рахунок роботодавця або держави. Визначити джерела фінансування страхування залежно від форми власності та фінансової спроможності роботодавця, включно з можливістю державного співфінансування.

31. Компенсація витрат на проживання і транспорт. Забезпечити працівникам, залученим до роботи в прифронтових громадах, оплату або компенсацію житла, харчування, транспортування та інших необхідних побутових витрат.

32. Запровадження вахтового методу роботи. Дозволити організоване направлення працівників до прифронтових територій на визначений строк із подальшою ротацією для забезпечення безперервної роботи критично важливих підприємств, установ і служб.

33. Визначення строків вахтової роботи. Передбачити можливість встановлення вахти тривалістю від 30 до 120 днів залежно від характеру роботи, рівня небезпеки та потреб громади.

34. Обов'язкова ротація працівників. Закріпити право працівника на ротацію, відпочинок і відновлення після завершення визначеного періоду роботи на території активних бойових дій.

35. Додаткові відпустки. Встановити додаткові оплачувані відпустки для працівників, які тривалий час виконують обов'язки в умовах підвищеного ризику.

36. Медична та психологічна реабілітація. Гарантувати працівникам після завершення контракту або ротації медичне обстеження, психологічну допомогу та реабілітацію.

37. Збереження робочого місця після завершення контракту. Передбачити право працівника повернутися на попереднє місце роботи або отримати рівноцінну посаду після завершення роботи на території активних бойових дій.

38. Пріоритетне працевлаштування. Надати особам зі спеціальним статусом переважне право на працевлаштування у державних, комунальних та критично важливих установах.

39. Житлові гарантії для працівників. Передбачити пріоритетний доступ таких працівників до службового житла, пільгової іпотеки, оренди з компенсацією та інших державних житлових програм.

40. Звільнення доходів від податку на доходи фізичних осіб. Розглянути звільнення від податку на доходи фізичних осіб заробітної плати, нарахованої за фактичну роботу на територіях активних бойових дій, на період воєнного стану та протягом п'яти років після його завершення.

III. Нова державна політика щодо вимушено внутрішньо переміщених осіб

41. Законодавче закріплення поняття «вимушено внутрішньо переміщена особа». Уточнити термінологію законодавства, підкресливши

вимушений і недобровільний характер переміщення людини внаслідок війни, окупації або загрози життю.

42. Законодавче визначення маршруту ВПО. Закріпити конкретні етапи маршруту ВПО та перелік послуг, які мають надаватися людині або родині на кожному етапі – від евакуації та первинного розміщення до працевлаштування, навчання та інтеграції.

43. Створення єдиного логістичного центру. Визначити логістичний центр як точку первинного прийому, оцінки потреб та збору інформації про доступне житло, робочі місця, заклади освіти, медичні й соціальні послуги.

44. Законодавче визначення транзитного центру. Закріпити статус транзитного центру як місця короткострокового безпечного розміщення евакуйованих людей із харчуванням, медичною допомогою, відновленням документів та подальшим направленням.

45. Запровадження електронного маршруту. Створити єдину цифрову історію звернень, потреб, отриманої допомоги та ухвалених рішень щодо конкретної людини або родини.

46. Відповідальна особа у кожній громаді. Визначити у структурі органу місцевого самоврядування посадову особу або підрозділ, відповідальний за координацію підтримки ВПО.

47. Моніторинг ефективності маршруту ВПО. Законодавчо запровадити моніторинг ефективності реалізації маршруту ВПО для оцінки того, чи забезпечили передбачені дії та послуги реальну допомогу людині або родині.

48. Компенсація приватним агентствам зайнятості. Запровадити оплату послуг приватних агентств за фактичне працевлаштування ВПО на строк не менше шести місяців.

49. Довузівська підготовка та вступ до закладів вищої освіти після складання національного мультипредметного тесту. Запровадити державне фінансування річних програм довузівської підготовки у закладах вищої освіти, що розташовані на прифронтових територіях, для окремих категорій випускників закладів загальної середньої освіти з прифронтових і тимчасово окупованих територій, а також випускників, які здобули повну загальну середню освіту за кордоном та бажають продовжити навчання в Україні. Після успішного завершення підготовчої програми вступники складають НМТ і беруть участь у конкурсному відборі в межах окремих квот, визначених Міністерством освіти і науки України.

50. АБО Альтернативний механізм вступу після завершення довузівської підготовки без складання НМТ. Як альтернативний варіант державної політики передбачити можливість вступу випускників закладів загальної середньої освіти з прифронтових і тимчасово окупованих територій до закладів вищої освіти, що розташовані на прифронтових територіях, на підставі результатів підсумкової атестації, проведеної закладом вищої освіти після успішного завершення річної програми довузівської підготовки, без складання НМТ, у межах окремих квот, визначених законодавством.

51. Підвищення допомоги на проживання. Збільшити розмір щомісячної допомоги ВПО до рівня базової соціальної допомоги – орієнтовно до 4500 грн на одну особу.

52. Виплата допомоги протягом перших шести місяців незалежно від доходу. Гарантувати підтримку всім евакуйованим родинам у перші шість місяців після переміщення без оцінювання їхнього доходу та майнового стану.

53. Захист права на допомогу при придбанні земельної ділянки. Не припиняти виплати через придбання земельної ділянки або незавершеного житлового об'єкта вартістю до 2 млн грн.

54. Захист заощаджень родини. Не вважати депозит або інші заощадження в сумі до 2 млн грн автоматичною підставою для відмови у призначенні чи припинення допомоги.

55. Попередження про припинення виплат. Заборонити припиняти допомогу без завчасного повідомлення людини із зазначенням конкретної причини та строку для подання документів або усунення невідповідності.

56. Право на довгострокове житлове рішення. Закріпити обов'язок держави забезпечити ВПО житловим рішенням, призначеним для довготривалого проживання: доступною іпотекою, соціальним житлом, компенсацією за втрачене житло або субсидованою орендою.

57. Розвиток соціального житла для ВПО. Передбачити соціальне житло як один із гарантованих механізмів довгострокового забезпечення житлом ВПО.

58. Субсидія на оренду житла. Законодавчо визначити субсидію як компенсацію частини орендної плати залежно від доходів родини, вартості оренди та складу домогосподарства.

59. Доступна іпотека для ВПО. Передбачити можливість використання програми «ЄОселя» та інших механізмів доступного іпотечного кредитування як довгострокового житлового рішення для ВПО.

60. Переобладнання будівель під підтримане проживання. Передбачити державне фінансування ремонту та переобладнання наявних у громадах будівель для організації стаціонарного догляду і підтриманого проживання ВПО.

61. Державна субвенція на житло для підтриманого проживання. Передбачити державну субвенцію громадам на ремонт, переобладнання та облаштування житла для стаціонарного догляду і підтриманого проживання ВПО.

62. Право на компенсацію за фактично недоступне житло. Надати ВПО, житло яких розташоване на тимчасово окупованих територіях або територіях активних бойових дій і фактично не може використовуватися власниками, право отримати компенсацію за умови добровільної відмови від права власності на відповідний об'єкт.

63. Нотаріальна відмова від права власності. Передбачити можливість подання ВПО нотаріально посвідченої заяви про добровільну відмову від права власності на житло або частку в ньому, розташовані на тимчасово окупованій території чи території активних бойових дій.

64. Державна реєстрація припинення права власності. Визначити нотаріально посвідчену заяву підставою для державної реєстрації припинення права власності особи на відповідний об'єкт нерухомого майна.

65. Облік фактично недоступного житла. Після припинення права власності забезпечити внесення інформації про відповідний об'єкт до Реєстру пошкодженого та знищеного майна й інших державних інформаційних систем, необхідних для обліку та подальшого врегулювання.

66. Доступ до програм компенсації та житлового забезпечення. Після припинення права власності надати людині право отримати компенсацію за програмою «Відновлення» або іншим спеціальним механізмом, а також усунути перешкоди для участі у програмі «Оселя» та інших державних житлових програмах.

67. Оплачуваний догляд удома. Запровадити можливість фінансування догляду за літньою людиною або особою з інвалідністю, який фактично надають родичі, сусіди чи інші близькі особи.

68. Спільне проживання з наданням догляду. Передбачити компенсацію витрат приватним особам або родинам, які приймають до свого житла літню людину чи особу з інвалідністю та забезпечують необхідний догляд.

69. Розвиток підтриманого проживання. Створювати невеликі оселі сімейного або квартирної типу замість направлення людей до великих інтернатних закладів.

70. Рівний доступ надавачів соціальних послуг. Дозволити надання послуг догляду та підтриманого проживання державним, комунальним, громадським і приватним організаціям за єдиними стандартами.

IV. Доходи громад та міжбюджетні відносини

71. Збереження додаткових 4 % ПДФО у місцевих бюджетах. Зберегти зарахування додаткових 4 % податку на доходи фізичних осіб до бюджетів територіальних громад як постійне джерело фінансування делегованих повноважень і забезпечення життєдіяльності громад.

72. Компенсація втрат у разі повернення 4 % ПДФО державному бюджету. Якщо додаткові 4 % ПДФО не будуть залишені громадам, передбачити рівнозначну цільову субвенцію з державного бюджету.

73. Компенсація різниці в тарифах. Передбачити субвенцію місцевим бюджетам на погашення заборгованості та компенсацію різниці в тарифах у сфері теплопостачання, водопостачання і водовідведення.

74. Пріоритет прифронтових громад під час компенсації тарифної різниці. Під час розподілу субвенції враховувати обсяг накопичених зобов'язань, втрати доходів місцевих бюджетів, ризики проходження опалювального сезону та рівень пошкодження інфраструктури.

75. Окрема субвенція громадам, які приймають ВПО. Компенсувати додаткове навантаження на освіту, медицину, соціальні послуги, транспорт, житлово-комунальну та іншу інфраструктуру.

76. Об'єктивний розподіл субвенції на підтримку ВПО. Ураховувати верифіковану кількість людей, які фактично проживають, навантаження на мережу бюджетних установ і фінансову спроможність громади.

77. Удосконалення розподілу додаткової дотації. Ураховувати фактичні втрати доходів, масштаб руйнувань, безпековий статус території та обсяг першочергових видатків.

78. Диференційований підхід до реверсної дотації. Застосовувати для прифронтових, деокупованих і постраждалих громад понижувальні коефіцієнти, часткове зменшення або тимчасове припинення вилучення коштів.

79. Заборона вилучення коштів, необхідних для базових послуг. Не допускати вилучення реверсної дотації, якщо після її перерахування громада не може профінансувати захищені видатки та роботу критичної інфраструктури.

80. Компенсація державних податкових пільг. Держава має повністю компенсувати місцевим бюджетам втрати, спричинені пільгами, встановленими загальнодержавним законодавством.

81. Компенсація втрат від пільг зі сплати земельного податку. Зберегти окрему державну компенсацію втрат місцевих бюджетів через звільнення або обмеження сплати земельного податку на постраждалих територіях.

82. Щорічне уточнення втрат місцевих бюджетів. Актуалізувати розрахунки компенсацій відповідно до фактичної податкової бази, площі земель, тривалості пільгового періоду та зміни безпекового статусу громади.

83. Спрямування 100 % екологічного податку громадам. На період воєнного стану та протягом трьох років після його завершення зараховувати до бюджетів постраждалих громад 100 % екологічного податку, сплаченого на їхній території, крім платежів, які повністю належать державному бюджету.

84. Субвенція громадам із відсутніми надходженнями екологічного податку. Передбачити фінансову підтримку громад, які не мають відповідних надходжень через окупацію, руйнування або зупинення промислових підприємств.

V. Освіта, медицина та соціальна сфера

85. Повне фінансування заробітної плати педагогів. Планувати освітню субвенцію з урахуванням повної потреби місцевих бюджетів на оплату праці педагогічних працівників із усіма нарахуваннями.

86. Урахування доплат і надбавок педагогам. Включати до розрахунку субвенції посадові оклади, обов'язкові доплати, надбавки, підвищення та єдиний соціальний внесок.

87. Наближення оплати праці до гарантій Закону України «Про освіту». Передбачити поетапне досягнення встановленого законом рівня посадового окладу педагогічного працівника.

88. Коригування освітньої субвенції протягом року. Запровадити механізм додаткового розподілу коштів, якщо затверджений обсяг субвенції не покриває фактичної потреби громад.

89. Додаткові стимули для педагогів прифронтових територій. Передбачити надбавки, страхування, житлові програми та інші стимули для залучення і збереження педагогічних кадрів.

90. Збереження спеціальних медичних пакетів. Продовжити фінансування пакетів готовності закладів охорони здоров'я та збереження кадрового потенціалу на прифронтових територіях.

91. Фінансування кадрового пакета протягом повного року. Укласти договори за програмою збереження медичних кадрів не на окремі періоди, а на весь календарний рік.

92. Актуалізація медичних тарифів. Ураховувати у тарифах Програми медичних гарантій додаткові витрати закладів на безпеку, енергорезерв, евакуацію, логістику та дефіцит кадрів.

93. Коефіцієнт готовності первинної медичної допомоги. Поширити підвищувальний коефіцієнт фінансування на заклади, розташовані не лише на територіях активних, а й можливих бойових дій.

94. Захищені медичні простори. Надати пріоритетне фінансування будівництву та облаштуванню захищених приміщень лікарень і амбулаторій.

95. Резервне забезпечення медичних закладів. Фінансувати автономні джерела електроенергії, тепла, води, зв'язку та запаси критично важливих матеріалів.

96. Мобільні медичні бригади. Розширити державне фінансування мобільних команд для надання допомоги населенню у віддалених і небезпечних громадах.

97. Державне співфінансування базових соціальних послуг. Запровадити окремий механізм фінансування догляду вдома, денного догляду, підтриманого проживання, кризового втручання та інших необхідних послуг.

98. Додаткові штатні одиниці соціальних працівників. Надати громадам із великою кількістю ВПО, людей похилого віку, осіб з інвалідністю та постраждалих від війни фінансування додаткових фахівців.

99. Соціальний транспорт. Передбачити державне співфінансування спеціального транспорту для перевезення маломобільних людей до лікарень, соціальних установ і центрів надання послуг.

100. Психологічна допомога населенню. Фінансувати місцеві програми психологічної підтримки дітей, ветеранів, родин загиблих, ВПО та людей, які тривалий час проживають під обстрілами.

101. Підтримка транзитних та евакуаційних сервісів. Компенсувати громадам витрати на евакуацію, первинний прийом, тимчасове розміщення, харчування та подальше перевезення людей.

VI. Ветеранська політика

102. Право родин безвісти зниклих і полонених ветеранів на участь у програмі житлових ваучерів. Надати дружині або чоловіку учасника бойових дій чи особи з інвалідністю внаслідок війни з числа внутрішньо переміщених осіб, які зникли безвісти або перебувають у полоні за особливих обставин, право

подавати документи для участі у державній програмі житлових ваучерів на суму до 2 млн грн за умови оформлення права власності на житло на ім'я учасника бойових дій або особи з інвалідністю внаслідок війни.

103. Єдиний державний стандарт ветеранських послуг. Розробити та затвердити єдиний державний стандарт надання послуг у сфері ветеранської політики, який визначатиме мінімальний гарантований перелік послуг, вимоги до їх якості та порядок їх надання органами місцевого самоврядування, їх виконавчими органами, структурними підрозділами з питань ветеранської політики та комунальними установами.

104. Державна програма медичного супроводу ветеранів. Запровадити державну програму комплексного профілактичного медичного обстеження осіб, звільнених з військової служби, із забезпеченням обов'язкового первинного медичного огляду після звільнення та подальших регулярних профілактичних медичних обстежень.

VII. Безпека та захист населення

105. Щорічні безпекові плани для прифронтових регіонів. Запровадити обов'язкове щорічне планування заходів захисту населення та критичної інфраструктури із визначенням джерел державного фінансування.

106. Спеціальна безпекова субвенція. Передбачити окрему субвенцію на фортифікації, інженерні укріплення, сховища, укриття, системи оповіщення та інші заходи цивільного захисту.

107. Фінансування «малої ППО». Надати громадам можливість спрямовувати державні кошти на дозволені законодавством засоби виявлення, протидії та захисту від ударних безпілотних літальних апаратів.

108. Пілотний безпековий механізм у 2027 році. Реалізувати щорічні плани та безпекову субвенцію як пілотні у всіх областях, що межують із державою-агресором або її союзником.

109. Окрема субвенція на укриття. Передбачити у 2027–2029 роках фінансування будівництва, реконструкції та капітального ремонту укриттів у прифронтових громадах.

110. Справедливі критерії розподілу коштів на укриття. Ураховувати дефіцит місць, чисельність населення, кількість дітей, інтенсивність обстрілів і відстань до лінії бойового зіткнення.

111. Мобільні укриття. Надати громадам право оперативно закуповувати та встановлювати мобільні захисні споруди у місцях найбільшого ризику.

VIII. Відновлення та публічні інвестиції

112. Безпековий критерій під час розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку. Ураховувати статус громади та критичність проєкту під час відбору проєктів державного фонду регіонального розвитку й інших програм публічних інвестицій.

113. Пріоритет проєктів із високим ступенем готовності. Спрямовувати обмежений бюджетний ресурс насамперед на об'єкти, які можуть бути завершені та введені в експлуатацію у 2027–2028 роках.

114. Фінансування невідкладних проєктів на територіях активних бойових дій. Дозволити реалізацію критично важливих проєктів за наявності позитивного висновку обласної військової адміністрації щодо їх необхідності та можливості виконання.

115. Скасування співфінансування для територій активних бойових дій. Не вимагати від відповідних громад внесення власної частки під час реалізації державних інвестиційних проєктів.

116. Обмеження співфінансування для територій можливих бойових дій. Встановити максимальну частку співфінансування з місцевого бюджету на рівні 5 %.

117. Скорочена повторна оцінка проєктів. Запровадити спрощений порядок перегляду проєктної документації та кошторисів, якщо зміни спричинені обстрілами, руйнуваннями або зміною безпекової ситуації.

118. Збереження пріоритету за проєктами, зупиненими через бойові дії. Проєкти, виконання яких було відкладено з безпекових причин, першочергово включати до фінансування у наступному бюджетному періоді.

XI. Поводження з відходами руйнувань та екологічне відновлення

119. Цільова субвенція на відходи руйнувань. Запровадити окреме фінансування розчищення територій, збирання, сортування, перевезення, перероблення та тимчасового зберігання відходів, утворених унаслідок бойових дій.

120. Придбання спеціальної техніки. Фінансувати закупівлю дробарок, навантажувачів, сортувальних комплексів, мобільних установок та іншого обладнання.

121. Лабораторний контроль матеріалів. Передбачити фінансування дослідження відходів на наявність небезпечних речовин і визначення можливості їх повторного використання під час відбудови.

122. Розподіл субвенції відповідно до реальних обсягів руйнувань. Ураховувати обліковану кількість відходів, безпековий статус і фінансову спроможність територіальної громади.

123. Відновлення забруднених земель і водних об'єктів. Створити державні програми очищення територій, пошкоджених унаслідок обстрілів, мінування, витоків пального та руйнування промислових об'єктів.

124. Повернення територій до безпечного використання. Фінансувати обстеження, розмінування, рекультивацію та відновлення земель, необхідних для житлової забудови, промисловості та сільського господарства.

Х. Доходи населення та подолання бідності

125. Підвищення мінімальної заробітної плати. Встановити з 1 січня 2027 року мінімальну заробітну плату на рівні не менше 10 000 грн.

126. Підвищення мінімальної пенсії. Забезпечити збільшення мінімальної пенсії до 6 000 грн.

127. Перегляд соціальних стандартів. Розраховувати прожитковий мінімум та пов'язані з ним виплати на основі реальної вартості базових потреб людини.

128. Зниження ставки податку на додану вартість на соціально значущі товари. Запровадити знижену ставку податку на додану вартість у розмірі 5 % на соціально значущі продовольчі товари, лікарські засоби та інші товари першої необхідності, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України. Метою такого рішення є стримування зростання цін на базові товари, підвищення доступності продуктів харчування та лікарських засобів для населення, а також зниження фінансового навантаження на українські родини в умовах війни.

129. Захист соціальних видатків. Не допускати скорочення фінансування освіти, медицини, соціального догляду та базових послуг під час збалансування державного бюджету.

130. Пріоритетне підвищення заробітних плат працівникам критично важливих сфер. Після забезпечення повного фінансування педагогів передбачити послідовне підвищення оплати праці медиків, рятувальників, соціальних і комунальних працівників.